

МАЦЮК Микола Миколайович,
курсант 214 навчальної групи
факультету забезпечення державної
безпеки, Київський інститут
Національної гвардії України
Науковий керівник:

ПОСМІТНА Вікторія Віталіївна,
кандидат філологічних наук, доцент,
професор кафедри мовної підготовки,
Київський інститут Національної
гвардії України

КОНЦЕПТ «ВІЙНА» В СУЧАСНИХ ВІЙСЬКОВИХ МЕДІА

У сучасному інформаційному просторі поняття «війна» зазнає суттєвої трансформації під впливом новітніх цифрових технологій та змін у мовній репрезентації. Військові медіа не лише інформують про події на полі бою, але й активно формують змістове забарвлення цього поняття через використання специфічних мовних конструкцій та візуальних образів.

Метою дослідження є визначення основних мовних стратегій, за допомогою яких сучасні військові медіа репрезентують поняття «війна», а також виявлення впливу цих

стратегій на формування громадської думки.

Дослідження базується на комплексному підході, що охоплює контент-аналіз текстів українських онлайн-ресурсів, експертний аналіз медійних доповідей та порівняльний аналіз методичних матеріалів із теорії комунікації. Для визначення мовних стратегій використано такі електронні ресурси, як Suspilne [2], Detector Media [3, 4], University Blog, LNU [5], Politicus [6] та LB.ua [7]. Крім того, для аналізу концепту «війна» використовувалося друковане видання, яке охоплює сучасну мовну репрезентацію, що дозволяє встановити порівняльну характеристику між офіційним дискурсом і альтернативними підходами.

Контент-аналіз показав, що у текстах сучасних військових медіа поняття «війна» часто репрезентується через використання термінів, що підкреслюють масштабність та трагедію конфлікту, таких як «повномасштабне вторгнення» чи «масштабна агресія» [1, с. 34–78]. Ці терміни, разом із яскравими візуальними образами, створюють у аудиторії емоційно насичений образ війни, який асоціюється з великими руйнуваннями та

людськими втратами.

Однак аналіз матеріалів University Blog, LNU [5] та Politicus [6] свідчить про інший характер репрезентації – використання термінів, що акцентують на службовому й патріотичному аспектах воєнних дій, наприклад, «захист державності» або «виконання обов’язку». Такий підхід формує образ війни як необхідного засобу для збереження суверенітету і безпеки країни.

Дослідження Detector Media [3; 4] вказує на тенденцію до зменшення кількості публікацій, присвячених безпосередньому висвітленню бойових дій, і зростання акценту на аналізі інформаційних процесів, що відображає прагнення редакцій до більш об’єктивного висвітлення конфлікту. Аналіз матеріалів LB.ua [7] засвідчив, що протягом останніх місяців відзначається динаміка змін у висвітленні війни, що свідчить про постійний розвиток медіадискурсу та адаптацію мовних стратегій до нових умов.

Можемо стверджувати, що концепт «війна» у сучасних військових медіа поєднує емоційно трагічний дискурс з

офіційним. Репрезентація війни може мати як трагічний характер (за допомогою сполук типу «повномасштабне вторгнення», «масштабна агресія» [1, с. 34–78]), так і специфічно військовий, службовий (війна як службового обов'язку: «захист державності», «виконання обов'язку» [7]). Ця дуальність створює умови для виникнення суперечливих уявлень у громадян, що може впливати на сприйняття конфлікту як трагедії або як необхідного патріотичного обов'язку. Уважаємо, що забезпечення об'єктивності висвітлення війни вимагає впровадження етичних стандартів, розвитку медіаграмотності та активного діалогу медійних платформ.

Важливим чинником адекватного сприйняття сучасного концепту «війна» є також підвищення критичного мислення реципієнтів медіаповідомлень, зокрема й самих військовослужбовців, що дозволяє розпізнавати маніпулятивні мовні стратегії та критично аналізувати інформаційні потоки. Це може бути досягнуто через спеціалізовані тренінги та освітні програми, які спрямовані на розвиток навичок аналізу та інтерпретації інформації, що надходить із різних джерел [1; 2].

Такий комплексний підхід до висвітлення поняття «війна» забезпечить створення більш збалансованого та об'єктивного медіадискурсу, що має вирішальне значення для формування громадської думки.

Аналіз медіатекстів дозволяє стверджувати, що мовна репрезентація поняття «війна» в українських військових медіа є складним феноменом, який відображає як трагедію бойових дій, так і їхній патріотичний аспект. Емоційно насичені терміни, що використовуються у висвітленні воєнного конфлікту, здатні формувати в аудиторії глибоке співпереживання, але водночас можуть спотворювати реальну картину подій. Для досягнення балансу між емоційним впливом і об'єктивністю інформації необхідно впроваджувати етичні стандарти журналістики, розвивати медіаграмотність серед читачів і стимулювати міжплатформний діалог між офіційними та альтернативними джерелами.

Дослідження показало, що концепт «війна» в сучасних військових медіа є багатограним і формується під впливом як емоційно забарвлених термінів, що підкреслюють трагедію

конфлікту, так і термінів, що акцентують службовий характер воєнних дій. Ця дуальність репрезентації свідчить про складність інформаційного простору, де війна сприймається і трагедія, і як виконання обов'язку.

Забезпечення об'єктивності висвітлення воєнних подій вимагає впровадження етичних стандартів, розвитку медіаграмотності та активізації міжплатформного діалогу. Рекомендовані заходи сприятимуть формуванню збалансованої громадської думки та підвищенню довіри до офіційних каналів інформації.

Список використаних джерел:

1. Мовна репрезентація концепту «війна» в сучасному українському медіадискурсі. URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/297/8542/17835-1?inline=1> .
2. Посмітна В. В. Мовна комунікація у професійній діяльності : навч. посіб. Київ : Київський ін-т НГУ, 2023. 188 с.
3. Пам'ять і чутливість у медіа: медійники про межу між інформуванням і сенсацією, емпатію без травматизації. *Suspilne*.

URL: <https://suspilne.media/culture/887531-pamat-i-cutlivist-u-media-medijniki-pro-mezu-miz-informuvannam-i-sensacieu-ta-empatiu-bez-travmatizacii/> .

4. Кількість публікацій про війну в українських онлайн-медіа зменшилась – дослідження. *Detector Media*. URL: <https://detector.media/infospace/article/225513/2024-04-16-kilkist-publikatsiy-pro-viynu-v-ukrainskykh-onlayn-media-zmenshylas-doslidzhennya-imi/> .

5. Медіа та війна: не погано тримаємося, поки що. *Detector Media*. URL: <https://detector.media/infospace/article/224442/2024-03-21-media-ta-viy-na-nepogano-trymaemosya-poky-shcho/> .

6. Війна у медіа та медіавійна: експертна оцінка висвітлення воєнних подій на Сході в українських медіа (вересень 2014 р.). Київ, 2014.

7. Війна: історія та сучасність. *University Blog, LNU*. URL: <https://university-blog.lnu.edu.ua/story-17/> .

8. Політичний аналіз: Чому в медіа немає і не має бути всієї правди про війну. *Politicus*. URL: http://politicus.od.ua/3_2020/12.pdf .

9. Сім місяців війни: як змінилося висвітлення воєнних подій.

LB.ua. URL: https://lb.ua/blog/cedos/532374_somiy_misyats_viyni_yak_zminilosya.html.